

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний педагогічний
університет імені Г.С. Сковороди
Кафедра філософії
Інститут вищої освіти НАПН України
Польське Товариство філософської педагогіки
імені Броніслава Ф. Трентовського (ТРФ)

*Під знаком Григорія Сковороди:
зоряний час української культури*

МАТЕРІАЛИ
V Міжнародної науково-практичної конференції
«ПОЛІЛОГ КУЛЬТУР:
СКОВОРОДА, ГОГОЛЬ, ГЕТЕ»

6–7 грудня 2019 року

Харків
ХНПУ – 2020

Рівні симетричні блоки тексту стримують внутрішню динаміку літер у макеті О. Нагорного до книжки Пилипа Орлика «Пакти і Конституція прав і вольностей Війська Запорізького». Контрастні різкі напливи літер на обкладинці й титульній сторінці утворюють акценти, розсипаються рівномірно в текстових блоках дрібних літер. Каліграфічні елементи подекуди нависають один над іншим, у чому вбачаємо перегук з лігатурами доби бароко [1, с. 16].

Вивчення та подальше використання українського скоропису значно розширює та урізноманітнює творчі стильові пошуки студентів у галузі рукописних монограм, акцидентних шрифтів, композиційних каліграфічних аркушів, авторської рукописної книжки.

Список використаних джерел

1. Мітченко В. Естетика українського рукописного шрифту. К. Грамота, 2007. 208 с.
2. Мітченко В. Каліграфія. Взаємовпливи шрифтів: теорія і практика; кирилиця і латиниця; історія і сучасність. К. Laurus, 2018. 288 с.
3. Harris D. Art of Calligraphy. London. Dorling Kindersley Limited, 1995. 128 p.

АКСІОЛОГІЧНІ І МЕТОДОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ОСВІТИ В КОНТЕКСТІ ВИКЛИКІВ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ

О.М. Грищай, м. Харків

Інтенсивний розвиток глобалізованого світу в контексті культури інформаційного суспільства, переживає принципову зміну цінностей, їх переосмислення та світоглядні орієнтири. Особливого значення набувають проблеми, які стоять перед людством, включаючи загрозу самому існуванню світу. В світовій спільноті означені та супутні проблеми активно обговорюється

на різних всесвітніх засіданнях, як то: Сковородинівські читання, Всесвітні Філософські Форуми під егідою ЮНЕСКО, засідання Римського клубу, наукових конференцій та громадських заходах. Пропонуються певні проекти, вже тепер McGill and York Universities в Канаді разом University of Vermont у США беруть участь у програмі «Освіта для антропоцену» або «Ed4A». Остання охоплює випускників шкіл, студентів магістерських програм та докторантів з питань управління, права, економіки та соціальних наук, а також спеціалістів зі стратегічного моделювання. Консорціум розширюється масовими онлайн курсами [1]. Існують персональні концепції освіти і майбутнього, для прикладу Ж. Фреско та ін. Пропонується вирішення означених проблем через наукове і філософське осмислення. Саме філософський світогляд, маючи всезагальну характеристику рефлексії, здатний до динамічного і адаптивного світобачення. В зв'язку з цим виникають вимоги до самої системи освіти, її методології навчання і виховання, і особливо з питань освітніх реформ, націлених на інтеграцію України в європейський і світовий науково-освітній простір.

Постановка проблеми в освіті щодо методології навчання і виховання не нова, а перманентно існує, в силу сутності самого предмету і його постійної актуалізації внаслідок розвитку людства. В історії науки, відомо, як заперечувалися методи і форми пізнання, які з плином часу через власну трансформацію поновлювали свої позиції. Особливо гостро питання стояло щодо раціоналізму, як напряму в філософії, так і його методу. У рамках цього напряму філософської думки, вітчизняних науковців та світових лідерів пропонуються різні методологічні підходи, орієнтовані на актуалізацію індивіда та гуманістично-діяльний практичний підхід.

В зарубіжних обґрунтуваннях і дослідженнях освітніх форм і методів навчання пропонується, як усталений академічний підхід, так і демократичний (Фінляндія). У вітчизняній науці найбільш значимі ідеї можна окреслити дві: це соціокультурний статус освіти, як провідної діяльності та онтологічний і екзистенційний вимір, які тяжіють до академічного стилю із структурними елементами інституалізації [2, с. 54–76].

Освіта, як основний спосіб входження людини в світ науки і культури набуває основоположного, інтегрального обсягу знання, навичок і вміння індивідів незалежно від роду діяльності. Тому питання наукового просвітництва торкається не тільки науковців, а кожного окремо суб'єкта, де світоглядний характер набуває основного чинника і регулятивного принципу життєдіяльності людини.

Проблема методології, як системи принципів наукового дослідження застосовується в будь-якій науці у відповідності до специфіки об'єктів пізнання, яка актуалізує взаємозв'язок системи знань та системи діяльності. Адже в перспективі розвитку ІТ технологій і діджиталізації, зміниться кількісний і якісний склад професій. Відтак, багато видів діяльності залишаться в минулому, натомість матимуть значення оволодіння суб'єктом наукових знань, як основоположну тенденцію розвитку не речей, а ідей. В сфері обслуговування і виробництва уречевлення світу займатимуться роботи, 3D-принтери тощо. Загальновідома теза класичної філософії починаючи з Платона і закінчуючи Гегелем, що світом правлять не речі, а ідеї – втілюється в дійсність. Завдання освіти полягає в навчанні і вихованні не просто ремісника, кваліфікованого спеціаліста галузі, а творчу і компетентну особистість здатну до вироблення не тільки ідей, а й смислів.

Однак, нерівномірний економічний розвиток людства: злиденність на одному полюсі і акумуляція багатства на другому, несе загрозу до часткового або повністю знищення людства. І якщо виникає протиріччя загальнолюдського масштабу і життя конкретної людини, особистості, яка завжди була найвищою цінністю людства, то виникає проблема вже не «в пошуках втраченого часу», а яким чином не «втратити» себе. Така особливість розуміння загального з одиничним (особливого) вимагає відповідності розуміння себе в світі та його гармонійного узгодження. В даному аспекті важливе значення має самопізнання і саморозвиток (до якого звертався Г.С. Сковорода) і комунікативність із світом.

В сучасних теоріях і концепціях освіти наголошується, що мета навчання полягає в заміні самого сенсу навчання, а саме – з тези бути успішним на тезу бути щасливим. Однак: «Парадокс полягає в тому, що чим більше розвинута культура соціуму, тим більша вимога освіти до суб'єкта. В такому випадку розвиток освіти, ІТ, культури не робить людину вільною, тобто творчою і щасливою, а ще більше поглиблює експлуатацію її фізичних і духовних сил. Індивід стає рабом освіти і культури навіть до повного самознищення прикладом може слугувати Японія» [3, с. 59].

Можливо варто звернутися до українського освітянського простору і зокрема до філософських ідей, концепцій і методологій виховання щасливої дитини та зрештою людини, це П. Юркевича В. Сухомлинського. Г.С. Сковороди та ін. Значимою є формула академіка Б. Патона: «Щастя в тому, щоб твоє життя і твоя діяльність були потрібні людям».

Література

1. Г.С. Сковорода Наркіс. Розмова про те: Пізнай себе / [Електронний ресурс]. – Режим доступу <https://www.ukrlib.com.ua/books/printit.php?tid=13295>. (Дата звернення 21.11.2019).

2. Грицай О.М. Форми і методи розвитку особистості в педагогічних ідеях В.О. Сухомлинського / Матеріали ХІХ міжнародної науково-практичної конференції: «Освіта і доля нації: Виховання громадянина в демократичних суспільствах: європейський та український досвід» ХНПУ, 2018. – С. 59.

3. Култаєва М.Д. Антропотехнічний поворот та його соціально-філософські та філософсько-освітні імплікації у теоретичних розвідках П. Слотердайка / Філософія освіти. – Вип. 1(14). – К., 2014. – С. 54–76.

4. Якою має бути освіта в перенаселеному світі / Висновки Римського клубу із найновішої доповіді «Come on! Капіталізм, короткозорість, населення і руйнування планети» [Електронний ресурс]. – Режим доступу <https://biggggidea.com/practices/come-on/>. (Дата звернення 24.11.2019).